

**КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ТУРИЗМУ ТА ІСТОРІЇ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ПРАВОЗНАВСТВА**

**СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ВИВЧЕННЯ ПРАВОЗНАВСТВА:
ІСТОРИКО-ПРАВОВА РЕТРОСПЕКТИВА ТА
СЬОГОДЕННЯ**

**Збірник матеріалів
студентської науково-практичної конференції**

**КРИВИЙ РІГ
2019 р.**

**Збірник матеріалів студентської науково-практичної конференції
“Сучасні погляди на актуальні питання вивчення правознавства:
історико-правова ретроспектива та сьогодення”. / Ред.кол.: к.і.н., доц.
Н.А.Печеніна (голова); к.і.н., доц. В.Г.Москаленко, М.В. Яхнич
(укладач). Кривий Ріг, 2019. 41 с.**

Матеріали подаються в авторській редакції.

До збірника увійшли матеріали доповідей учасників студентської науково-практичної конференції “Сучасні погляди на актуальні питання вивчення правознавства: історико-правова ретроспектива та сьогодення”.

ЗМІСТ

<i>Ковальчук Константин, студент Криворізького коледжу Національного університету "Одеська юридична академія" АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ</i>	4
Касьян Олена, магістрантка гр.ІІ-15 КДПУ ПРАВОВА ОЦІНКА ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР. В УСРР В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ	7
Гаврилюк Марина, студентка I курсу магістратури Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ: ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ВИНИКНЕННЯ	10
Злобіна Ольга, Назаренко Ярослава, студентки II курсу Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» КАПЕЛАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	12
Саросек Єгор, студент гр.19-д. Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» м. Кривий Ріг «LEGAL BEHAVIOR OF THE PERSONALITY AS A CONDITION OF SAFETY OF LIFE»	15
Лисий Микита, студент I курсу магістратури Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» м. Кривий Ріг СПОСОБИ ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ПОШКОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ	18
Будяк Олександр, магістрант I курсу Криворізького факультету Національного університету "Одеська юридична академія". НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БАНКРУТСТВА ФІЗИЧНИХ ОСІБ	20
Кравець Анастасія, студентка I курсу магістратури Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». ТРИКУТНИК ШАХРАЙСТВА: СУТНІСНИЙ ТА ПРОБЛЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ	22
Копоначкий Владислав, студент гр.19-д. Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» м. Кривий Ріг «LEGAL AWARENESS AS SOCIAL-AND-CULTURAL PHENOMENON»	25
Привиденцев Олександр, студент II курсу магістратури Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» ФАКТИЧНІ ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	28
Солодун Антоніна, студентка гр.ІІ-17 КРИМІНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР КОНТРАБАНДИ В УКРАЇНІ	31
Проскура Олександр, студент гр. ІІ-17 ХАРАКТЕРИСТИКА НОВОГО ЗАКОНУ "ПРО ІМПІЧМЕНТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ"	36
Корнієнко Сергій, студент гр. ІІ-16 КДПУ ЗМІНИ ДО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	37
Тимрук Владислав, студент гр. ІІ-17 БУДАПЕШТСЬКИЙ МЕМОРАНДУМ ТА ЙОГО РОЛЬ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	39
Холодняк Олександр, студент гр. ІІ-18 ПРИЗУПИНЕННЯ РЕПРЕСІЙ ДИСИДЕНТСТВА ЯК НАСЛІДОК ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СРСР В ПЕРІОД ПЕРЕБУДОВИ (НА ПРИКЛАДІ ДОКУМЕНТІВ КДБ)	40

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ

Ковальчук Константин,

студент Криворізького коледжу

Національного університету

"Одеська юридична академія"

Науковий керівник: Шустрова К. В.,

к. ю. н., доцент кафедри соціально-політичних

та економічних дисциплін

До середини ХХ ст. міжнародне право взагалі не визнавало того, що досить часто характеризувалось як основні, невід'ємні, природні права людини. Одним з перших документів, спрямованих на захист права на життя, є Статут Організації Об'єднаних Націй (26 червня 1945 р.), в якому передбачено, що однією з цілей цієї Організації є захист усіх основних прав людини. До цих основних прав належить насамперед право на життя. Це можна зрозуміти з тексту Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 р., яка на сьогодні є найавторитетнішим тлумаченням Статуту ООН щодо змісту словосполучення «основні права людини»[1].

На регіональному (європейському) рівні важливим документом про права людини є Конвенція про захист прав людини від 4 листопада 1950 р. В статті 2 Конвенції йдеться про право на життя, що вказує на визнання важливості цього права порівняно з іншими правами людини [1].

У статті 6 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. право на життя визначається як невід'ємне право кожної людини, яке охороняється законом, і якого ніхто не може бути свавільно позбавлений. Обов'язками держави з реалізації права на життя, становить зобов'язання держави створювати належні умови для реалізації цього права. Як порушення позитивних зобов'язань держави у цій сфері розглядають неефективну діяльність системи охорони прав людини.

В Україні Конституція України 1996 р. визнає людину, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю (ст. 3). Ст. 27 закріплює положення: «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави — захищати життя людини», що є свідченням вибору Україною європейських природно-правових цінностей. Конституція України проголошує, що конституційні права і свободи, зокрема право людини на життя, гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга статті 22), що забороняється внесення будь-яких змін до Конституції України, якщо вони передбачають скасування прав і свобод людини і громадянина (частина перша статті 157) [2].

Не допускається також звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, в тому числі невід'ємного права людини на життя, в разі прийняття нових або внесення змін до чинних законів (частина третя статті 22). Отже, за своїм змістом положення частини другої статті 22 Конституції України передбачають, з одного боку, обов'язок держави гарантувати конституційні права і свободи, насамперед право людини на життя, а з другого - утримуватись від прийняття

будь-яких актів, які призводили б до скасування конституційних прав і свобод, а отже - і права людини на життя [3].

Право на життя — надзвичайно об'ємне поняття. Законодавство вводить цілу низку додаткових повноважень фізичної особи, об'єднуючи їх під загальним поняттям «право на життя». За текстом Основного Закону можна визначити зміст права на життя, що включає: по-перше, правомірну діяльність суб'єктів права (ніхто не може бути свавільно позбавлений життя, а праву на життя кореспондує обов'язок держави та інших суб'єктів права визнавати та не порушувати його); по-друге, здійснення права на життя є реальною можливістю для людини вимагати від держави виконувати свій обов'язок — захищати життя людини (ця можливість реалізується через обов'язок держави криміналізувати вбивство та відмовитися від смертної кари як засобу кримінального покарання); по-третє, кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (засобом реалізації цих конституційних положень є існування можливості необхідної оборони та крайньої необхідності) [1].

Момент виникнення права на життя, це дуже складний період стосовно визначення моменту виникнення права на життя полягає в тому, що народження є тривалим процесом, кожний елемент якого може бути розцінений як початок людського існування. Кожна країна визначає момент виникнення права на життя по-своєму. Наприклад, у Франції життя людини захищається державними законами через 10 днів після зачаття, а в Данії — після 12 тижнів, в Швеції — 20. В Японії, як і в багатьох країнах, життя юридично захищено лише після народження.

Українське законодавство визнає права дитини від моменту народження (п. 2 ст. 25 Цивільного Кодексу) із застереженням про те, що в рамках закону в окремих випадках держава охороняє права зачатої, але ще не народженої дитини. Момент закінчення права на життя є кінцевим моментом права на життя. Це вважається біологічна смерть, тобто момент, коли внаслідок припинення роботи серця відбулися необоротні процеси розпаду клітин центральної нервової системи [1].

Актуальними питаннями права на життя є застосування смертної кари як виду покарання, а також правове регулювання абортів та евтаназії. Так, в міжнародному праві заборона смертної кари міститься в окремих факультативних (тобто в не обов'язкових для підписання учасниками основного договору) протоколах до міжнародного договору. Прикладами таких протоколів є Другий факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Протокол №6 до Конвенції про захист прав людини і основних свобод щодо скасування смертної кари.

Смертна кара - позбавлення людини життя уповноваженим органом держави як міра кримінального покарання у встановлений законом засіб на підставі рішення суду винесеного згідно з чинним законом. В більшості країн, де збереглася смертна кара як вид кримінального покарання, кількість злочинів, скоєння яких передбачає смертну кару, постійно зменшується. Проблема смертної кари завжди є однією з гострих тем дискусії в суспільстві. Найбільш серйозним запереченням смертній карі є загроза судової помилки, а також те, що збереження смертної кари не виконує функції превенції [4].

Першою територією, що назавжди скасувала смертну кару з вбивство був

Мічиган - зараз один з штатів США (1846 рік). Першою державою, скасувавшю смертну кару стала Венесуела (1846 рік). На кінець XX сторіччя смертну кару скасовано юридично або фактично майже в 100 державах. Майже половину з них складають країни Європи. Серед країн, в яких зберігається смертна кара, найбільшу кількість смертних вироків виносять в Китаї, Іраку та Ірані.

В Рішенні Конституційного Суду України від 29 грудня 1999 року наголошується, що «Конституція країни не містить будь-яких положень про можливість застосування смертної кари як винятку з положення статті 27 Конституції України про невід'ємне право на життя кожної людини» [1]. Положення Кримінального кодексу України щодо застосування смертної кари як виду покарання повинні розглядатись як не передбачені Конституцією України обмеження невід'ємного права на життя кожної людини і мають бути визнані такими, що не відповідають Конституції України (неконституційними). Але, Конституційний Суд України вважає, що позитивний обов'язок держави стосовно впровадження належної системи захисту життя, здоров'я та гідності людини передбачає забезпечення ефективного розслідування фактів позбавлення життя та неналежного поводження, у тому числі й щодо осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі під повним контролем держави. Крім того, доведення до самогубства згідно з Кримінальним кодексом України є злочином (ст.99 КК України)[4].

Дискусійним також є питання правового регулювання абортів - штучного переривання вагітності. В різних країнах існує різне відношення до абортів. В більшості випадків це залежить від пануючих в державі культурних та релігійних традицій. Залежно від них законодавство держави дозволяє або забороняє аборти. В міжнародному праві не міститься положень про заборону або про правомірність абортів. Більш того, держави уникають будь якої конкретної відповіді на це питання в існуючих універсальних договорах про права людини. Наприклад, в Конвенції про права дитини дитина визначена як "...будь яка людська істота до досягнення нею 18-ти річного віку..." (ст.1). В той же час в деяких регіонально міжнародних договорах (Американська конвенція про права людини) встановлено, що життя починається з запліднення. Це означає, що право на життя поширюється на людський ембріон, що дає підстави для заборони абортів. Європейська конвенція про права людини та практика її застосування відносять встановлення рівноваги між інтересами вагітних жінок та законною необхідністю захисту ембріона до повноважень держав-учасниць Конвенції [4]. В Україні відсутня заборона абортів. Але на рівні законів та підзаконних актів існують численні норми, що стосуються медичної практики щодо абортів.

Щодо евтаназії, то це умисні дії чи бездіяльність медичних працівників, які здійснюються ними за наявності письмово оформленого клопотання пацієнта, який перебуває у стані, коли усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, з дотриманням законодавчо встановлених умов, з метою припинення його фізичних, психологічних і моральних страждань, у результаті яких реалізується право на гідну смерть. В Україні евтаназія заборонена, але це питання залишається відкритим для подальшого вивчення і правового регулювання.

Таким чином, норми, які передбачені законодавством України щодо права на життя відповідають міжнародним стандартам, але залишаються багато питань, що потребують подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. Право на життя. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D0%B6%D0%B8%D1%82%D1%82%D1%8F
2. Конституція України 28 червня 1996 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт. Право на життя. URL : <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/421-pravo-na-zhyttya>
4. Право на життя, смертна кара та аборт. URL: www.uapravo.com/hro/practical.phplan=run&level=2&id=8480&id_contens=8495

ПРАВОВА ОЦІНКА ГОЛОДОМОРУ 1933Р. В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЇ

Касьян Олена,

магістрантка Криворізького державного педагогічного університету гр.ІІ-15
Науковий керівник: Романець Н. Р.
 доктор іст. наук, професор кафедри історії України та правознавства

Питання навмисного винищення українського народу посідає чільне місце у дослідженні різних аспектів репресивної політики радянської влади 30х рр. Форми злочинної діяльності партійного керівництва були достатньо різноманітними: тиск на село шляхом насильницького вилучення хліба, звинувачення у так званому «шкідництві» інкримінування участі у контрреволюційній діяльності, чистки всередині партії та ін. Особливий інтерес становить штучний голод 1933р., окремі аспекти якого потребують більш детального розгляду.

Актуальність даної теми полягає в тому, що серед сучасних науковців досить немає одностайності щодо обґрунтування в правовому полі Голодомору 1933р.

Метою даної статті є висвітлення поглядів на Голодомор 1933р. у наукових працях вітчизняних дослідників.

Часто науковці кваліфікують Голодомор як «злочин проти людяності», який визначений в Римському статуті Міжнародного кримінального суду [7] як «найбільш ненависний злочин, так як являє собою серйозний руйнівний вплив на людську гідність, принижує та спричиняє деградацію особистості», як будь-яке із наступних діянь, які здійснюються в межах широкомасштабного або систематичного нападу на будь-яких цивільних осіб, якщо такий напад здійснюється свідомо: а) вбивство; б) знищення; в) поневолення; г) депортація або насильницьке переміщення населення; д) вміщення до в'язниці або інше жорстоке позбавлення фізичної свободи у порушення основоположних норм міжнародного права ; е) катування тощо

Проте більшість сучасних українських дослідників кваліфікують його як геноцид. Включення поняття геноциду в міжнародне право відбулось 9 грудня

1948 року Генеральною Асамблеєю ООН у "Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього"[4]. Відповідно до Конвенції, під геноцидом розуміються певні «дії, вчинені з наміром знищити, цілком або частково, яку-небудь національну, етнічну, расову або релігійну групу як таку».

Українські історики і науковці простежують в сталінській політиці наявність наміру винищити окрему національну групу- українців. Зокрема цієї теми торкаються і фахові юристи. Серед них варто відзначити Мирославу Антонович, яка пропонує розглянути питання «чи був намір організувати Голодомор індивідуальним наміром Сталіна, чи колективним наміром провладної верхівки СРСР/УРСР» [1; с. 174]. Також, дослідниця акцентує увагу на тому, що у випадку наявності колективного наміру, організатори та підбурювачі не завжди власноруч чинять акти геноциду, тому важливо криміналізувати не тільки факт злочину, а й те, що стосується організації (підбурювання, змова, заклик до вчинення певних дій) [1]

Станіслав Кульчицький у роботі «Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні як геноцид» [5] окреслив «дискурс осмислення Голодомору», зокрема заперечення Голодомору геноцидом російськими вченими та проілюстрував позицію західних, що сформувалась течією ревізіоністів. Також, автор зазначає, що «ті, хто вважає Голодомор геноцидом, здебільшого не заглиблюються у політико-правову сутність поняття «геноцид». Вони переконані, що викликана діями властей масова загибель населення завжди є геноцидом» [5; с. 259] Кульчицьким була висунута ідея про навмисне винищення українців не як етносу, а як політичної нації (громадян УСРР).

Володимир Василенко в роботі «Голодомор 1932—1933 років в Україні як злочин геноциду» [2] достатньо різнопланово схарактеризував положення Конвенції 1948р. в контексті дослідження намірів радянського керівництва до здійснення політики винищення українського народу і наявності документів, які б підтверджували існування зазделегідь підготовленого плану дій. З огляду на це він наголошує, що « Конвенція 1948 р. не передбачає неодмінного пред'явлення документа про план злочину або про намір його здійснення, а вимагає лише доведення такого наміру.»[2; с. 7] Цей документ він вважає правоякісним і юридично-чинним міжнародно-правовим актом всупереч наріканням про недосконалість правового визначення поняття «геноцид» з боку окремих науковців.

Фаховий правознавець Костянтин Савчук у статті «Голодомор-український геноцид» [8] дослідив оцінку Голодомору міжнародними організаціями: Європейським Парламентом, Парламентською Асамблеєю Ради Європи, Організацією Об'єднаних Націй тощо. Він вказує на те, що кваліфікація Голодомору геноцидом міжнародним товариством « ускладнюється внаслідок протидії цьому процесу з боку Російської Федерації, яка, як відомо, розглядає голод в СРСР 1932–1933 рр. як спільну трагедію народів СРСР, що стала результатом засухи та політики колективізації та розкуркулювання, що проводили відносно всієї країни, а не тільки щодо України» [8; с.59].

Відомий український дослідник Голодомору в Україні Василь Марочко проілюстрував довгий шлях і труднощі утвердження на законодавчому рівні сучасного тлумачення Голодомору як геноциду, з якими зіткнулися вищі органи влади України [6] Він підкреслює значення ухвалення Верховною Радою України

Закону «Про голодомор 1932–1933 років в Україні»[3] в якому визнається кваліфікація геноциду.

«Заперечення Голодомору як геноциду українського народу не відповідало національним інтересам України, тобто її внутрішній політиці, спрямованій на поновлення історичної справедливості та соціального примирення, морального зцілення жертв, подолання страху, утвердження цивілізаційного курсу незалежної держави». [6; с. 60]

Лілія Слободян у статті «Голодомор 1932–1933 років як інструмент політики деукраїнізації» [9] проаналізувала вплив репресивної політики радянської влади на окремі верстви населення, зокрема інтелігенцію і селянство як основу української нації у контексті цілеспрямованої політики деукраїнізації. Вона справедливо зауважує, що «Голодомор 1932–1933 рр. як справжній не тільки геноцид, а й етноцид українського народу започаткував новітній процес розмивання української ідентичності, що триває й донині.» [9; с. 51]

Таким чином, ми можемо зробити наступні висновки. Голодомор у сучасному правовому дискурсі трактується достатньо неоднозначно. Але слідуючи сучасним правовим тенденціям та загальному розвитку історичної науки більша частина істориків схиляється до правової оцінки Голодомору як геноциду. На користь цього свідчить також і підвищення інтересу до сталінської репресивної політики у зарубіжних колах, які також починають розглядати Голодомор на Україні, як прояв геноциду.

Список використаної літератури

1. Антонович М. Голодомор 1932–1933 років в Україні як геноцид української нації: суб'єктивна сторона злочину / М. Антонович // Мандрівець. - 2013. - № 6. - С. 4-8.
2. Василенко В. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду: правова оцінка. — К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2009. – 104 с.
3. Закон України Про Голодомор 1932-1933 років в Україні від 28 листопада 2006 року. – Режим доступу :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/376-16>
4. Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 року. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_155.
5. Кульчицький С. Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні як геноцид / Кульчицький С. // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. - 2005. - 14. - С. 225-300.
6. Марочко В. І. Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні: політичний дискурс / В. І. Марочко // Історична пам'ять. - 2014. - № 30-31. - С. 53-62.
7. Римський статут міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 року. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_588
8. Савчук К. Голодомор – український геноцид / К. Савчук // Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини. - 2015. - Вип. 37(2). - С. 58-64.
9. Слободян Л. Голодомор 1932–1933 років як інструмент політики деукраїнізації / Л. Слободян // Гілея: науковий вісник. - 2013. - № 74. - С. 48-51.

ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ: ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ВИНИКНЕННЯ

Гаврилюк Марина,

магістрантка Криворізького факультету

Національного університету

«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Котковський В. С.

доктор екон. наук, доцент

В умовах сьогодення, глобального інформаційного та технічного розвитку нашої держави, досить швидко набирає обертів економічна злочинність, що все зараз становить велику загрозу. Вчинення подібних злочинів становлять небезпеку для країни та для суспільства, адже правильний розвиток економіки забезпечує стабільність та розвиток людства.

Економічні злочини, зазвичай розглядають, як майнові злочини та злочини у сфері господарської діяльності, або як корисливі і некорисливі злочини. В цілому економічні злочини посягають на власність, господарську діяльність та зокрема, вчиняються особами, які мають певні посади у різних сферах економіки.

На думку С. Кравчука, злочини у сфері економіки – це переважно господарські злочини, які вчиняються в різних сферах господарської діяльності. Економічна злочинність полягає у вчиненні злочинів у сфері господарської діяльності, в тому числі із використанням службового становища. До злочинів економічного характеру С. Кравчук відносить діяння, які пов'язані із спричиненням матеріальної шкоди чи отримання матеріальної вигоди [2].

У науці кримінального права, виділяють основні і другорядні злочини у сфері економіки. До основних економічних злочинів, зокрема, відносять ті, які вчиняються безпосередньо з метою заволодіння чужими коштами чи іншим майном. Другорядними економічними злочинами слід вважати ті, які безпосередньо не надають матеріальної вигоди злочинцю, однак є способом вчинення основного злочину чи його приховування. За своєю сутністю злочини у сфері економіки спрямовані на заволодіння коштами та іншими цінностями і пов'язані із порушеннями законодавчо встановлених норм [3]. Згідно Кримінального кодексу України до злочинів у сфері економіки, зокрема основних, можна віднести шахрайство, заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем, тоді як до другорядних економічних злочинів належать легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом, а також фіктивне підприємництво [1].

На розвиток причин та умов виникнення злочинності впливають різні соціальні явища. Їх можна охарактеризувати як суперечності між антисоціальними властивостями злочинців та рівнем економічних відносин, що склалися у суспільстві, і регулюються нормативно.

Дія вказаної причини виявляється на фоні умов, які мають об'єктивний характер, наприклад, таких як:

1. Економічні умови. Саме в економіці виявляються суперечності, які формують корисливу протиправну мотивацію громадян. Впливовість таких

факторів підтверджує новітня історія України. У період економічної кризи останнього століття валовий внутрішній продукт країни скоротився майже у 2,5 рази. Непослідовні економічні реформи обумовили масове зупинення виробництва. За наявності офіційних перепон економіка почала реалізуватися у неофіційному вигляді. Тож не дивно, що злочинність у економічній сфері швидкими темпами поширювалася, сягаючи 50-60% валового внутрішнього продукту [3].

Небезпечною є також тенденція монополізації економіки країни, що знищує підприємницькі можливості громадян як джерело їх легального самозабезпечення. Щорічно статистика фіксує збільшення кількості порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Соціально-психологічні фактори. Серед таких передусім треба визнати масове зубожіння населення. Зараз населення України мають сукупний дохід на душу населення нижче від межі бідності. Це є суттєвим мотиваційним фактором злочинної поведінки. Кореляційний аналіз дозволяє зробити висновок, що кримінальна активність незайнятого населення у п'ять разів перевищує кримінальну активність серед працюючих громадян. За таких умов не дивно що населення дезорієнтовано й у моральних цінностях.

3. Організаційно-управлінські умови: пов'язані з діяльністю представників органів державної влади (посадовців). Дослідники відзначають, що зараз 90% комерційних структур мають корупційні зв'язки в різних органах влади та управління [3].

4. Нормативно-правові умови. Дослідники зазначають, що вже тривалий час у країні діють дві паралельні влади: офіційна та неофіційна. Остання формується на основі отриманої у протиправний спосіб власності. У представників такої кримінальної еліти посада виступає як засіб досягнення економічної мети – можливості користуватися та розпоряджатися державним майном і фінансами. Тож не дивним є прагнення такого криміналітету розширити свої можливості юридично. Особливо небезпечно це проявляється при нормативному перерозподілі Державного бюджету України.

5. Умови, пов'язані з діяльністю правоохоронних органів. Останнім часом у країні поширився новий спосіб протиправного захоплення власності – рейдерство. Використовуючи підроблені документи, несправедливі судові рішення, злочинці набувають майнових прав на підприємства, вартість яких становить десятки мільйонів гривень. Обов'язковою передумовою таких дій є протиправна діяльність державних посадовців, у тому числі й правоохоронної сфери.

Таким чином, з вище викладеного можна зробити висновок, що стрімка реформація та перехід України до більш швидкого та прогресивного розвитку призвело до утворення нових видів злочинів та розвитку економічної злочинності, яка у подальшому стала підґрунтям для організованої злочинності. Економічні злочини вчиняються з використанням сучасних і витончених способів приховання коштів чи майна, яке отримане злочинним шляхом.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. №2341-III (зі змінами та доповненнями станом на 18.10.2019 р.) [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Кравчук С. Й. Економічна злочинність в Україні / С. Й. Кравчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/116-ekonomichna-zlochinnst-v-ukran-kravchuk-sy.html>.

3. Меденцев А. М. Характеристика предмета та умов вчинення злочинів у сфері державних закупівель / А. М. Меденцев. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc8/65.pdf>.

КАПЕЛАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Злобіна Ольга, Назаренко Ярослава

студентки 2-го курсу

Криворізького факультету

Національного університету

"Одеська юридична академія"

Науковий керівник: Барабаш Н. О.

к.іст.н., доцент

Історія українських військових формувань містить у своєму літописі чимало прикладів тісної взаємодії державних та церковних чинників. Питання душпастирської опіки військовослужбовців в Україні набуває все більшої важливості та актуальності у зв'язку з гібридною війною. Тому надзвичайно актуальним є дослідження процесу законодавчого оформлення інституту військового капеланства в сучасній Україні.

Військовий капелан – це священик або духовний лідер релігійної громади. Він може бути пастором, служителем, рабином, імамом. У деяких протестантських церквах – це диякон з правом священнослужіння. В одичних випадках це може бути навіть кантор, старійшина, вчитель чи інший клірик або просто представник церкви. Військовий капелан пов'язаний з певною конфесією або релігійною організацією, він є її представником у війську. Але він надає духовну підтримку людям будь-якого віросповідання, не нав'язуючи інших своїх релігійних поглядів, при цьому не відмовляючись від власних переконань. Робота військового священика має свої особливості. Його функції не обмежуються здійсненням богослужінь і таїнств, це також і забезпечення психологічного клімату, і надання медичної допомоги військовослужбовцям. Така багатовекторність спричинила існування в сучасних умовах різних моделей капеланства [4, с.6]. Кожна модель визначається вибором одного з варіантів у різних сферах поданих нижче:

1. В нормативній сфері капеланство може регулюватися більше (або тільки) Державою (Конституцією, законами, урядовими розпорядженнями, військовими нормативними актами, інструкціями або поєднанням щойно зазначеного) або ж більше Церквою (кожною окремо чи якоюсь міжцерковною радою). Крім цього може бути договір (конкордат) між Церквою і Державою, одним з розділів якого є духовна опіка воїнів.

2. Капеланська модель може бути багатоконфесійна або моноконфесійна (лише для однієї «національної» чи «традиційної» церкви).

3. Якщо обирається багатоконфесійна модель, то капеланська структура може створюватися: одна для капеланів різних церков (т.зв. «екуменічна структура»); окремо для кожної церкви (т.зв. «конфесійна»), або ж змішана структура – коли більшість церков мають свої структури, а деякі з них (споріднені у віровченні, наприклад католики різних обрядів, або протестанти, або для всіх «не-протестантів») – спільні структури.

4. В залежності від більшого ухилу в бік Держави чи Церкви, капелани за своїм соціальним статусом можуть бути військовими (офіцерами, прапорщиками чи солдатами) або цивільними. Причому цей вибір не впливає на те, чи носить капелан військовий однострій. Більшість країн обирає змішаний підхід у цьому питанні. В армії служать капелани-військовослужбовці, які забезпечують основну потребу в духовній опіці, та в якості допоміжних – цивільні капелани, що укладають трудовий договір на певний термін або під певні умови.

5. Капеланська структура може бути «прикріпленою» чи «територіальною». Перша означає, що капелан закріплюється за військовою частиною (об'єднанням, з'єднанням тощо) або «військовою» парафією (кожна військова частина – це парафія, деякі церкви мають парафії у кожній частині, а деякі – лише там, де є в цьому потреба) [4, с.7-8].

В Україні за останні понад 20 років державою та церквою було зроблено чимало важливих кроків з унормування взаємовідносин у сфері військового капеланства. З 1990-х років у різних конфесіях починають формуватися напрями діяльності щодо задоволення духовних потреб військовослужбовців, призначаються відповідальні за ці напрями особи, створюються відповідні структури. Враховуючи події суспільно-політичного життя в Україні у 2014 р. та проведення АТО на Сході України, питання потреби у ЗСУ інституту військового капеланства набуло чергової актуалізації. Зокрема, Кабінетом Міністрів України 2 липня 2014 р. було видано розпорядження «Про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах, Національній гвардії та Державній прикордонній службі» [5].

Сучасна модернізація ЗСУ потребує не лише структурних змін військового управління, застосування стандартів НАТО в переозброєнні, але й створення якісно нових умов для духовно-гуманітарної та морально-психологічної підготовки військовослужбовців. Особливістю цього процесу є те, що серед особового складу українських збройних формувань значно збільшилась кількість віруючих військовослужбовців, що породило необхідність подальшого вдосконалення системної роботи з особовим складом та пошук ефективних форм і методів для підготовки його до виконання службово-бойових завдань. Виникла необхідність специфічної діяльності щодо мінімізації бойових психічних травм серед учасників бойових дій. Практично з перших днів військового протистояння поруч із воїнами Української армії перебували військові священники – капелани різних християнських конфесій. Тепер, коли інститут капеланства стає офіційним, функції військового священника в Україні набувають більш чітких рис.

Із 2017 року в усіх бойових частинах і підрозділах ЗС України були введені посади військових капеланів. Цьому посприяло прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України " Про службу військового духовенства (капеланську

службу) у Збройних Силах, Національній гвардії, Державній спеціальній службі транспорту та Державній прикордонній службі" та видання Наказу Міністерства оборони України " Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України" [5].

У 2017 році в Збройних силах (у кожній бригаді), Національній гвардії та Держприкордонслужбі України ввели штатні посади капеланів. На їх призначення у підрозділи ніяк не впливає Рада у справах душпастирської опіки, що існує при Міноборони. Левова частка штатних духівників у військах – щонайменше 75% – з Української православної церкви Київського патріархату. Яка торік вийшла із “капеланської” ради при МОУ і працює через власне Синодальне управління військового духовенства. У Збройних силах України у 2017 році були заявлені 102 штатні посади капеланів. На квітень 2017 року були заповнені 67 із них. З них священників УПЦ Київського патріархату – 43; Української греко-католицької церкви – 14; Української автокефальної православної церкви – 5; УПЦ Московського патріархату – 2, від євангелістів (УВЦХЄВ), баптистів (ВСЦЄХБ) та п’ятдесятників (УЦХВС) – по 1 [2].

Станом на середину квітня 2019 року на основі трудового договору в армії вже працювало біля 100 капеланів. Ми можемо говорити про забезпечення великих підрозділів рівня бригад, полків і окремих батальйонів капеланами. Але те, як капелани здійснюють свою роботу, дуже різниться.

Тепер, коли інститут капеланства стає офіційним, функції військового священника в Україні набувають більш чітких рис. Зауважимо, що Міністерство економічного розвитку і торгівлі України відповідним наказом «Про затвердження змін до національного класифікатора України ДК 003:2010» внесло до класифікатора професій доповнення до професії священнослужитель за кодом КП 24460, а саме – військовий священник (капелан) [1].

Капеланство – це особливий тип служіння і воно вимагає відповідної підготовки, досвіду та жертвності. Адже бути священнослужителем — це одне, а бути духівником військовослужбовців — зовсім інше, це потребує певного досвіду, знань, розуміння військової культури. Нагальним є забезпечення духовних потреб військовослужбовців в умовах військової культури у контексті бойових дій та мирного повсякдення.

Самі військові капелани у багаточисельних інтерв’ю виокремлюють цілу низку проблем, із якими їм приходиться стикатися:

- брак культури військово-капеланських відносин;
- складна процедура призначення капеланів й неунормованість відносин між військово-командним складом й капеланами;
- відсутність у священників, що перебували у зоні бойових дій з 2014 року статусу учасника бойових дій.

Таким чином, в Україні починаючи з липня 2014 року триває активний процес створення дієвого механізму взаємодії церков і релігійних організацій зі ЗСУ. Наразі вступили в дію ряд НПА, що регламентують діяльність військових священників; внесено до класифікатора професій доповнення до професії священнослужитель за кодом КП 24460, а саме – військовий священник (капелан); розробляються проект Закону України «Про військово капеланство» та відповідні зміни до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», що покликані надійно зміцнити правові засади співпраці Української Держави і

Українських Церков на ниві духовної опіки військовослужбовців й чітко визначити права й обов'язки військових капеланів.

Список використаних джерел та літератури

1. Владиченко Л. Досвід впровадження військового капеланства у збройні сили України / Л. Владиченко. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/index/studios/studies_of_religions/64809/
2. Гордійчук О. Капелани українського війська: скільки їх, яких конфесій, як служать / О. Гордійчук - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://novynarnia.com/2018/04/27/kapelani-ukrayinskogo-viyska-skilki-yih-yakih-konfesiya-yak-sluzhat/>
3. Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» № 988-ХІІ від 23.04.1991. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
4. Калениченко Т., Коханчук Р. Бути поруч: Основи військового капеланства для військових і волонтерів / Т. Калениченко, Р. Коханчук. - К.: «Київське Богоявленське Ставропігійне Братство», 2016. - 44 с.
5. Наказ Міністерства оборони України "Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України" від 14.12.2016 № 685. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29878.html

LEGAL BEHAVIOR OF THE PERSONALITY AS A CONDITION OF SAFETY OF LIFE

Sarosek Egor

The first year student of Kryvyi Rih
Faculty of National university
“Odesa law academy”

Supervisor: Drobchak A. L.

The problem of safety of life of the person and the whole society in modern conditions has acquired special acuity, relevance and is recognized all over the world. In recent decades, the number of accidents, catastrophes, and traffic accidents in which a large number of people die or lose health and performance has increased dramatically. Protection of the person from the negative effects of anthropogenic and natural origin, the achievement of comfortable living conditions - the first and foremost tasks of our state.

It appears that one of the key roles in ensuring the national security of any state and the life of an individual and society belongs precisely to the legal behavior of the individual as a necessary component of the sustainable development of the Russian state and a necessary condition for the safety of life.

It should be noted that any individual within society is a social and social being. In order to meet his needs and interests, he engages in a large number of different relationships with other social actors on a daily basis throughout his conscious life. Every public attitude is a complex and multifaceted phenomenon that may involve

different elements of the public interest and needs. Some of them are covered by legal regulation, while others are not.

The main result of the legal impact on social and personal relationships, says Professor VN. Kudryavtsev, “there must be a correspondence between the actual conduct of the parties and those rights and obligations that are assigned to them by legal norms. By ensuring such compliance, law facilitates the widespread dissemination of appropriate conduct that meets its regulatory requirements. Established and supported with the help of special legal means of a certain type of behavior of people, organized and aimed at socially significant goals - is one of the most important purposes of law in society” [1]. Analyzing legal behavior, it should be noted that there are two types of it: lawful and its antipode - unlawful behavior.

As V.N. Kudryavtsev, “only lawful behavior is normative behavior (in the sense of compliance with legal norms). Unlawful behavior is anti-normative (although in some cases it may reflect the norms of social groups that are not legal). Legal behavior includes both the norm and the pathology of behavior in the sphere of law, that is, all kinds of human behavior that have legal consequences” [2].

It seems that the properties and attributes of legal behavior are primarily social, psychological and legal in nature.

The essence of legal behavior is revealed in its features.

First of all, a sign of the social significance of legal behavior, since the scope of law includes only such behavior of people, which has important socio-economic, socio-political, practically-oriented and personally-actualized meaning.

Another sign is the psychological sign of legal behavior, which is that legal behavior is under actual or potential control of the person's consciousness and will. It follows that legal behavior can only be called behavior that is amenable to legal regulation. But the right to invoke life, to stimulate and provide useful for the society kinds of human actions and to prevent or suppress other, socially harmful, only if such actions are able to be regulated and controlled by human consciousness and will.

The third sign is clear regulation of legal behavior. It consists in the fact that both external (objective) and internal (subjective) properties of the behavior provided for by law, accurately described in law or other legal sources, are always limited by certain frameworks.

The fourth feature is the control of legal behavior by the state in the face of its law enforcement and law enforcement agencies. This attribute implies a legal guarantee of lawful conduct and liability for wrongful conduct.

The fifth sign is that legal conduct is or is likely to produce legal consequences. Exercise of rights, performance of duties, as well as their violation usually results in certain legal consequences.

The main element of legal behavior is always specific legal acts. They have objective and subjective properties.

Objective properties are that the act as an act of human behavior is expressed in one or another specific form - in the form of physical action (inaction), word, gesture, etc. The act affects the environment and causes a variety of consequences. Subjective properties are also determined by the peculiarities of the psychic and right- socializing activity of the subject.

It should be noted that the existing two types of legal behavior (lawful and unlawful) are social and legal antipodes. At the same time, the boundary between lawful and unlawful behavior is very mobile and depends on the social situation of a particular state and legal culture within society.

Among the restrictions on the path of becoming a lawful society in modern Russia with comfortable living conditions, where the risk of an emergency of different nature due to human factors will be reduced to a minimum, and the individual will have an incentive to legitimate behavior, as providing security for life, the following are:

- the existence of stable stereotypes of mass consciousness, a system of values formed by the totalitarian and authoritarian regimes of the past. Values such as private property, inequality, and competition create psychological discomfort for a part of the population;
- criminalization of the economy and partly of public authorities;
- widespread non-constructive forms of legal activity and expression;
- civil apathy and legal nihilism among the population;
- low level of legal culture, legal consciousness and in general legal socialization of people;
- often the inability of power structures to determine clear national priorities and a clear national ideology of modern Russian society (the blurring of national priorities and national ideology).

Rightful behavior is the will of the subject, corresponding to the law, its ideals, principles and norms and its implementation in interaction (communication), with the purpose of satisfying public or personal needs and interests.

Under interaction (legal communication), according to A.V. Polyakov, it is necessary to understand the social-legal interaction between the subjects mediated by some sign object (text), in other words - this is a semantic aspect of social interaction [3].

At present, public policy in the area of social and legal control over behavior is often aimed at tight regulation through prohibition-binding norms. However, the current state of the Russian society and the dynamics of the growth of offenses indicate clear gross errors in such calculations. Punitive and punitive measures do not always lead to the expected results of achieving stability and progress in the development of society, to ensure the safety of life, but on the contrary, sometimes testify to their futility, and sometimes even harm.

It seems that the key to the concept of legitimate personal behavior should be the position of empowerment of the stimulation-providing system, when the individual's consciousness would be dominated by the idea that it is much more advantageous to refrain from committing offenses than to commit them, which seems to be positively said, at the level of safety of life.

In this regard, the examples of remuneration and benefits systems provided in the framework of the reform of pay and benefits in 2012-2013 can serve as an example. social guarantees and decent material remuneration for law enforcement officers. This step, first of all, will help to strengthen the confidence in the stability of state support, which will eventually lead to the stable anti-corruption behavior of the respective

employees. Over time, a stratum of posts will emerge that will fear the loss of all social benefits provided by the public service, such as retirement and social services, job losses due to its prestige and stability.

Talking about the safety of life, it should be emphasized that one of the most important principles of its security is strict compliance with the law. Only on the basis of a firm and deep knowledge of laws, other legal acts, observing their requirements and having legitimate behavior, can the conditions of life safety be created and maintained.

Therefore, states seeking to build a genuine, rather than imagined, legal civil society are always interested in the active legal position of their citizens, aimed at law-abiding legitimate behavior, that is, the will of the subject, which is consistent with law, its ideals, principles and norms, and its implementation in interaction (communication), aimed at meeting public or personal needs and interests. In this regard, it is preferable to regulate socially significant legal relations, the sphere of life safety through various permits and incentives from the state, which stimulates the manifestation of reasonable initiative, entrepreneurial citizens in their active legal behavior. However, all this is achieved only if there is a high level of legal awareness and legal culture of individuals as a whole.

Literature

1. Oxamytny V.V. The legitimate behavior of the individual. Kiev: Naukova Dumka, 1985.
2. Malenin N.S. Legal behavior: Norm and pathology. M.: Flame, 2000.
3. Kudryavtsev V.N. Causes of the offense. M.: Nauka, 1976.P. 42.

СПОСОБИ ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ПОШКОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Лисий Микита,

магістрант Криворізького факультету

Національного університету

«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Котковський В. С.

доктор екон. наук, доцент

Проводячи аналіз судово-слідчої практики розслідування умисних пошкоджень об'єктів електроенергетики можна дійти висновку що ці злочини є одними з найбільш латентних та таких, що важко виявляються і підлягають доказуванню. Провадження цієї категорії належать до складних із точки зору організації та проведення досудового розслідування. Серед інших факторів, що зумовлюють такі ускладнення, найбільш визначальним є специфічний характер способу їх учинення.

Зазвичай способи вчинення будь-якого злочину детально розглядаються та активно обговорюються вченими. Але на жаль особливості розслідування умисного пошкодження об'єктів електроенергетики, в тому числі способи вчинення означеного злочину, окремо вченими досліджуються досить рідко.

Проте необхідно розуміти, що спосіб вчинення злочину має визначальну

роль серед інших елементів криміналістичної характеристики злочину. Так, О. М. Колесніченко та В. Є. Коновалова зазначають, що спосіб вчинення злочину посідає особливе, домінуюче місце в системі криміналістичної характеристики через його детермінованість порівняно з іншими елементами, а також у разі встановлення його ознак під час пошуку слідів злочину та виявлення самого злочину. Ключове значення способу вчинення злочину під час розслідування обґрунтоване у дефініції, запропонованій С. М. Зав'яловим [4]. Вчений визначає це поняття як об'єктивно і суб'єктивно зумовлену систему поведінки суб'єкта до, в момент і після вчинення ним злочину, що залишає різного роду характерні сліди зовні, які дають змогу за допомогою криміналістичних прийомів і засобів уявити сутність події, що відбулася, своєрідність злочинної поведінки правопорушника, його окремі особистісні дані. Тому, лише детальний аналіз способу вчинення злочину надає слідчому можливість отримати базову інформацію, необхідну для проведення подальшого розслідування.[4]

Щодо об'єкту то відповідно до закону України «Про ринок електричної енергії», об'єкт електроенергетики – електрична станція (крім ядерної частини атомної електричної станції), електрична підстанція, електрична мережа [2]. Безпосереднім об'єктом цього злочину є відносини власності з належності об'єктів електроенергетики (при їх руйнуванні) і використання цих об'єктів (при пошкодженні таких об'єктів). Додатковим об'єктом є безпечне функціонування цих об'єктів і безпека життя людей.

Предмет злочину – об'єкти електроенергетики.

Об'єктивна сторона злочину характеризується пошкодженням або руйнуванням об'єктів електроенергетики, якщо ці дії призвели або могли призвести до порушення нормальної роботи цих об'єктів, або спричинили небезпеку для життя людей [3]. Суб'єктивна сторона характеризується умисною формою вини – умисел прямих чи непрямих. Але відносно наслідків, передбачених ч. 1 ст. 194 КК, – будь-яка форма вини[3]. Суб'єкт злочину – будь-яка особа, яка досягла 16-річного віку.

У частині 2 ст. 194-1 КК встановлена кримінальна відповідальність за ті самі дії, вчинені повторно або загалом-небезпечним способом [3].

Пошкодження об'єктів електроенергетики передбачає погіршення якості, зменшення цінності або приведення таких об'єктів на деякий час у непридатний (повною мірою або частково) за їх цільовим призначенням стан. Пошкодження таких об'єктів не передбачає обов'язкового виведення їх з ладу. Воно може як зменшити ефективність функціонування таких об'єктів, так і взагалі припинити їх функціонування, або ж зовсім не вплинути на їх нормальну роботу.

Аналізуючи судові вироки за ст. 194-1 КК України можна зрозуміти, що найбільш поширеним способом вчинення злочину, є зрізання ліній електропередач, пошкодження опор шляхом демонтажу кутників, степ-болтів, хомутів, вантових тросів, розтяжок, заземлення.

Отже, основним елементом способу вчинення умисного пошкодження об'єктів електроенергетики є дії особи, що виявляються у вигляді пошкодження чи руйнування об'єктів електроенергетики та призводять до порушення або загрози порушення нормальної роботи таких об'єктів, виникнення небезпеки для життя людей чи інших тяжких наслідків, передбачених нормою кримінального закону. Злочин за ст. 194-1 КК України є суспільно небезпечним і може призвести

до тяжких наслідків, тому все ж таки необхідно більше звертати увагу та аналізувати умисне пошкодження об'єктів електроенергетики.

Список використаних джерел та літератури

1. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. №2341-III (зі змінами та доповненнями станом на 18.10.2019 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Про ринок електричної енергії : закон України від 13.04.2017 р. №2019-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2019-19/page9>
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. - К.: Юрінком Інтер, 2016. – 1064 с.
4. Зав'ялов С.М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / С.М. Зав'ялов. - Київ, 2005. – 20 с.
5. Розслідування умисного пошкодження об'єктів електроенергетики (ст. 194-1 КК України): метод. рек. / Вакуленко О.Ф., Чернявський С.С., Брисковська О.М., Вознюк А.А., Бурлака В.В., Аксенко В.Д., Герасименко Л.В. - К.: Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 92 с.

НОВЕЛЛИ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БАНКРУТСТВА ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Будяк Олександр,

магістрант Криворізького факультету

Національного університету

«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Шустрова К. В.,

к. ю. н., доцент кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін

21 жовтня 2019 набере чинності кодекс України з процедур банкрутства, який встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника - юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також містить нововведення - відновлення платоспроможності фізичної особи.

Під банкрутством розуміється визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [1].

Процедура банкрутства фізичних осіб у цілому збігається з банкрутством юридичних осіб, однак має деякі характерні особливості [2, с. 6-7].

Наприклад, на відміну від банкрутства юридичних осіб, заяву про неплатоспроможність фізичної особи може подати лише сам боржник і лише за

наявності таких умов:

- 1) заборгованість становить не менше ніж 30 мінімальних розмірів заробітної плати;
- 2) боржник припинив погашати кредити або здійснювати інші планові платежі в розмірі понад 50 % місячних платежів;
- 3) винесено постанову у виконавчому провадженні про відсутність у фізичної особи майна, на яке можна звернути стягнення;
- 4) існують інші обставини, які підтверджують неможливість виконувати грошові зобов'язання чи здійснювати звичайні поточні платежі. [1]

Кредитор не має права ініціювати банкрутство фізичної особи за жодних обставин, навіть за наявності безспірної заборгованості.

Після порушення процедури банкрутства сума боргу фізичної особи фіксується, нарахування відсотків і штрафів припиняється.

Наступним кроком є затвердження плану реструктуризації боргів, що передбачає:

- продаж частини майна;
- зміну способу й порядку виконання зобов'язань;
- відстрочення, розстрочення, прощення боргу;
- виконання зобов'язань боржника третіми особами, отримання поруки, гарантії;
- інші заходи для покращення майнового стану боржника та задоволення вимог кредиторів (перекваліфікація, працевлаштування тощо).

Борги які не підлягають реструктуризації: сплата аліментів, відшкодування шкоди завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, щодо сплати ЄСВ та інших обов'язкових платежів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [1].

Якщо план реструктуризації не схвалено або не виконано, то боржник визнається банкрутом і відкривається процедура погашення його боргів. Після завершення цієї процедури всі борги списуються, навіть якщо майна боржника не вистачило для остаточних розрахунків.

Особливості процедури банкрутства фізичних осіб:

Докази банкрутства. Заявляючи про банкрутство, фізична особа крім стандартного пакета документів зобов'язана надати докази власної добросовісності, а саме: копію трудової книжки, відомості про роботодавця, інформацію про наявність судимості за економічні злочини, декларацію про майновий стан тощо.

Варто зазначити, що декларація має включати не лише перелік майна боржника, а й інформацію про власність усіх членів його родини. Подання неправдивої інформації матиме наслідком закриття провадження у справі

Заходи забезпечення вимог кредиторів. У процедурі банкрутства фізичної особи господарський суд має право вживати певних заходів для забезпечення вимог кредиторів.

Такими заходами можуть бути, зокрема: заборона боржнику укладати правочини, розпоряджатися його нерухомим майном і цінними паперами, виїжджати за кордон, та інші заходи для збереження майна боржника.

Ліквідаційна маса. У разі визнання фізичної особи банкрутом до ліквідаційної маси включатиметься все майно боржника, навіть те, що перебуває

у спільній власності та яке боржник набув після порушення процедури банкрутства.

При цьому до складу ліквідаційної маси не включається житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника, а також інше майно боржника, на яке згідно із законодавством не може бути звернено стягнення (зокрема пенсійні накопичення).

Цікаво, що недоторканність пенсійних заощаджень є усталеною світовою практикою. Зокрема, право на пенсію гарантується в разі банкрутства в США, Великобританії, Франції й Австралії [3, с. 4-5].

Обмеження стосовно осіб, визнаних банкрутами. Варто пам'ятати, що ініціювання самобанкрутства має для боржника певні негативні наслідки.

Наприклад, фізична особа, визнана банкрутом, не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом трьох років після такого визнання.

Крім того, така особа зобов'язана повідомляти про факт своєї неплатоспроможності щоразу перед укладенням договорів позики, кредиту, поруки чи застави.

Отже, кодекс дає інструмент фізичним особам для виходу з тяжких фінансових ситуацій, але з іншого боку є велика імовірність недобросовісного використання громадянами можливості списувати борги та умисно ухилятися від повернення заборгованостей.

Список використаних джерел

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 21.10.2019 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/stru#Stru>
2. Варгіч С. Реформування власності шляхом банкрутства. Цінні папери України. №9, 2000 р. с. 6-7.
3. Варгіч С. Механізм банкрутства: підсумки його дії в Україні. Цінні папери України. №8. 2000 р. с. 4-5.

ТРИКУТНИК ШАХРАЙСТВА: СУТІСНИЙ ТА ПРОБЛЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кравець Анастасія,
магістрантка Криворізького факультету
Національного університету
«Одеська юридична академія»
Науковий керівник: Котковський В. С.
доктор екон. наук, доцент

Шахрайство було й залишається однією з основних бізнес-проблем ХХІ століття, яка не дає спокою власникам компаній у всьому світі. Втрати компаній від цього явища оцінюються за різними прогнозами від 7% від річного обороту. Це величезні цифри і сьогодні жоден міжнародний економічний форум не обходить увагою тему боротьби з цим явищем.

Ще в 1950-х американський соціолог-кримінолог Дональд Р. Крессі ввів

поняття «трикутник шахрайства» (fraud triangle). «Трикутник шахрайства» – це наочна модель взаємозв'язку факторів, що визначають, в кінцевому підсумку, чи вчинить той чи інший співробітник компанії шахрайські дії. За Д. Крессі, вчинення ризикового події (шахрайства) виникає тоді, коли виконуються одночасно три умови [2]:

6. об'єктивна або необ'єктивна фінансова необхідність (присутні стимули, які підштовхують людину до шахрайства, зокрема, борги, різні залежності, великі фінансові проблеми в родині, прискіпливе відношення до керівництва або компанії в цілому тощо);

7. наявність можливості скоєння злочину (у співробітника є доступ до ресурсів бізнесу, такі як грошові і товарно-матеріальні цінності, продукція, комерційна і конфіденційна інформація тощо). У підсумку, співробітник розуміє, що у нього є можливість для реалізації шахрайства, особливо, коли рівень контролю низький або практично відсутній);

8. самовиправдання – відповідає на питання, чому людина вчинила те чи інше протиправне діяння (коли людина може виправдати свій негідний вчинок).

Чим довше кожна зі сторін трикутника, тим сильніший вплив цього фактора на конкретного співробітника в конкретних обставинах. Відповідно, площа трикутника відображає ризик здійснення шахрайства при даній конфігурації факторів.

Зрозуміло, трикутник шахрайства не може і не повинен бути рівностороннім. Саме правильна робота з «довжинами» його сторін і є секретом успішної боротьби з посадовим шахрайством.

Для того, щоб людина вчинила шахрайство, у неї має бути якийсь спонукання до дії – мотив або тиск. Мотиви можуть бути як цілком раціональними, так і абсолютно ірраціональними, уявними і непередбачуваними.

До раціональних чинників тиску, в першу чергу, належать об'єктивні фінансові потреби співробітника, викликані [3]:

1. хворобою (його самого або родича);

2. надзвичайними ситуаціями (пожежа, втрата цінних активів або джерел доходу);

3. фінансовими втратами внаслідок шахрайства третіх осіб;

4. пороками і залежностями (наркоманія, алкоголізм, ігроманія тощо).

Для того, щоб вчинити шахрайство, співробітнику має представитися відповідна можливість. Як правило, під такими «можливостями» маються на увазі недоліки внутрішнього контролю. На тему аналізу і вдосконалення контрольної функції написано масу статей і методичних матеріалів – просто тому, що цей аспект бізнесу найлегше піддається вимірюванню та оцінці. З цієї причини я не буду сильно заглиблюватися в цю тему. Лише зазначу, що в силу вищезгаданої потрійності психології шахрайства акцентувати увагу лише на посиленні контролю – в корені неправильно.

Ще одним фактором, що створює сприятливі можливості для здійснення шахрайства, але складніше піддається оцінці, є низька корпоративна культура і трудова дисципліна. Відсутність у співробітників відповідальності за свої дії, підзвітності, алгоритмів роботи – іншими словами, коли кожен співробітник робить, що вважає за потрібне, а керівництво демонструє байдужість до подій – є сприятливим середовищем для виникнення шахрайських схем.

Остання сторона трикутника – виправдання. Цей елемент психології шахрайства є ірраціональним і складно піддається оцінці і виміру. Напевно, тому про нього мало замислюються фахівці з економічної безпеки і форензику, фокусуючись на ліквідації можливостей для шахрайства – впроваджуючи правила, регламенти і процедури, системи спостереження тощо. При цьому виправдання дій шахрая, який є настільки ж важливим фактором скоєння протиправних дій, залишається без уваги.

Знаменитий німецький філософ Іммануїл Кант сформулював теорію, згідно з якою в свідомості кожної людини існує моральний імператив. Суперечки ведуться про те, чи є такий імператив вродженим чи придбаним, але, так чи інакше, кожна людина розуміє, що таке добре, і що таке погано [1].

Відповідно, кожен шахрай, розуміючи, що робить кепську справу, повинен знайти для себе причину, чому те «погане», що він вчинив, насправді «добре». Парадоксально, але без такого виправдання шахрайство, як злочин, що передбачає умисел і свідомі дії, ніколи не відбудеться.

Троїстість психології шахрайства можна порівняти з виникненням пожежі, для якого потрібно три елементи: горючий матеріал, кисень, температура. Чим меншою є горючість матеріалу, тим більша температура потрібна для загорання; чим менший доступ кисню, тим більшу горючість повинен мати матеріал.

Аналогічно, площа трикутника шахрайства буде знижуватися, якщо буде зменшуватися одна з його сторін. Жоден з факторів шахрайства неможливо звести до нуля, вони можуть лише асимптотично наблизитися до нього. Відповідно, концентруючись тільки на одній із «сторін» (як правило, це «Можливість»), ми неминуче прийдемо до ситуації, при якій наступний крок у ліквідації можливостей для здійснення шахрайства буде приводити до незначного зменшення площі трикутника і коштуватиме дорожче, ніж економічний ефект від його впровадження.

Таким чином, оскільки основними передумовами виникнення фінансового шахрайства є можливість вчинення шахрайських дій, стимул або тиск до вчинення таких дій та виправдання цього злочину (так званий «трикутник» шахрайства), то одним із найважливіших завдань як на рівні держави, так і господарюючих суб'єктів та фізичних осіб, на нашу думку, має стати нейтралізація цих факторів шляхом упровадження ефективних механізмів контролю за недопущенням можливості виникнення ризику шахрайських дій у будь-якій сфері суспільно-економічних та фінансових відносин. Тільки комплексний вплив на всі сторони «трикутника шахрайства» може дати максимальний ефект у зниженні ризиків шахрайства при розумних витратах на такі заходи.

Список використаних джерел та літератури

1. Иммануил Кант. Лекции о философском учении о религии / И. Кант; пер. с нем. Л. Э. Крыштоп. – М.: Канон+, 2016. – 384 с.
2. Нежданов И.Ю. Мошенничество персонала [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://union.kz/tu/biz/kadbez/006kad>.
3. Чорнуцький С.П. Суть і методика виявлення фактів фінансового шахрайства / С.П. Чорнуцький // Економіка та держава. – 2011. – № 7. – С. 127-131.

LEGAL AWARENESS AS SOCIAL-AND-CULTURAL PHENOMENON**Konopatsky Vladyslav**Kryvyi Rih Faculty
of the National University
"Odesa Law Academy"**Scientific adviser:** Drobchak A. L.

Like law, legal consciousness is an attribute, an integral part of the legal life of society and the most important category of legal philosophy. Law and legal consciousness are phenomena that are inextricably linked. Just as law is unthinkable without legal awareness, legal consciousness is unthinkable without law, which is its basis and starting point. Law and legal consciousness are correlates. Relying on law and being its correlate, legal consciousness acts as a form of awareness of law as a specific phenomenon of social reality.

Determined by the level of development of social life, economic relations, legal consciousness is historical in nature. Each era of the development of mankind is characterized by different, sometimes conflicting legal views (justification of the exploitation of man by man, social inequality, class and class division of the population, ideas of democracy, individual freedom, etc.).

Legal consciousness is closely connected with other forms of social consciousness: with moral views, political views, philosophical concepts, ideological theories; reflects national, religious, domestic and other features. In legal ideology, various views and ideas are possible, their struggle among themselves (attitude to life imprisonment, capital punishment, forms of ownership, to the relationship between the powers of parliament and the president, etc.).

Legal consciousness should also be considered not only as part of a single whole social consciousness, but also as one of its forms, which is a combination of feelings, opinions, ideas, theories that express people's attitudes to law and legality. It should be emphasized that it is dualistic in nature, in its essence. Being a process of reflection of law in the minds of people, legal consciousness is simultaneously the result of this reflection. Hence the multilevel spheres of his embodiment-including not only legal knowledge and legal assessments, but also the concrete historical practice of legal relations forming in society. Like any form of public consciousness, legal consciousness consists of legal psychology and legal ideology, which in epistemological terms corresponds to the ordinary and theoretical levels of legal consciousness.

Legal psychology is a combination of feelings, mindsets, emotions, experiences, skills, habits, through which both various social groups and individual individuals express their attitude to various legal phenomena. Such, for example, are a sense of justice, an attitude toward arbitrariness, lawlessness, crime, etc. Legal psychology as an ordinary level of legal consciousness is formed spontaneously, under the influence of people's direct life experience, real practice of legal relations arising from inevitable contact with legal phenomena. Legal knowledge acquired at this level is disorganized and unsystematic.

The legal ideology corresponding to the theoretical level of legal consciousness

is a system of legal ideas, views, theories in which either the necessity of certain rules of law is substantiated or their illegality is proved. This is not about different, spontaneously arising knowledge, but about their value system, which makes it possible to penetrate into the essence of legal phenomena, to reveal the internal mechanism of legal regulation. At this level, a complex of legal sciences is being formed, scientific and practical recommendations are being developed for legislative and law enforcement bodies.

The distinction between legal psychology and ideology exists only in abstraction. In reality, neither legal psychology nor legal ideology exists in a pure, refined form. Just as feelings and reason are united and inseparable, just as the structural elements of legal consciousness formed on their basis are internally dialectically interconnected. Moreover, the ways of such interconnection vary many times, the possibilities of combination and interaction are characterized by infinite variety. Historically, legal psychology precedes legal ideology. On the epistemological level, legal psychology in the aggregate of legal feelings, emotions, legal skills and habits creates, at the level of ordinary knowledge, the prerequisites for the formation of a legal ideology. In turn, having formed, the legal ideology exerts an abstract influence on legal psychology, overcoming its inherent spontaneity and giving it a more systematic, focused character.

If the state of legal psychology expresses, figuratively speaking, the level of elementary political and legal literacy both at the individual and at the general social level, then legal ideology is an indicator of legal imagery. And accordingly, the subjective factor associated with the worldview of the individual, the system of its value orientations, which form the basis of both a general and, in particular, legal culture, is much sharper, more real, nude and harsher. Modern studies on the philosophy of law, on the general theory of law and the state, in our opinion, insufficient attention is paid to the analysis of legal culture and its structural elements. The authors of many works, as a rule, are limited only by the general characteristic of the legal culture, by considering it as a component, an integral part of the general culture of the personality of society. Moreover, often the legal culture of an individual is considered only as a kind of projection of the legal culture of society. The methodological source of this approach is the actual identification of individual and public justice, underestimation or deliberate disregard for the qualitative difference between them.

Meanwhile, taking into account not only unity, interconnection, interdependence, but also differences between individual and social forms and manifestations of individual legal consciousness is the key to successful, fruitful activity in the field of both legal theory and legal practice. After all, one must not underestimate this fact that individual legal consciousness is the consciousness of the individual, a person who is in the focus of an infinite variety of intersecting social, including legal, phenomena. Their assimilation by the personality most fully expresses the unity of the objective and subjective in the process of forming legal consciousness and is largely determined not only by the spectrum of objective legal realities, but also by the characteristics of the psychological structure of the personality, its emotional and intellectual susceptibility of the worldview position, and the system of values that guide the personality.

The legal consciousness of various social groups, and even more so the legal consciousness of society as a whole, although it consists of the legal consciousness of

many individual personalities and is formed on its basis, cannot be reduced to it. For at the level of social forms, the legal consciousness reflects conditions not only of individual life, but also of social life as a whole.

Clarification of the real relationship of individual and public legal consciousness in their unity, interdependence - with the necessary consideration of the deep qualitative differences between them - helps to reveal the structure of legal culture, trends and patterns of its development.

Legal awareness, being - along with law, legal relations, legislative and law enforcement activities - the most important structural element of legal culture, largely determines its not only epistemological, but axiological status. Legal culture as a value with full justification can be considered as a kind of projection of the cultural and historical development of society. It represents one of the greatest achievements of mankind. And, of course, the legal culture characterizes the achieved level in the legal organization - both at the level of an individual and of society as a whole. Being one of the types of spiritual culture, legal culture covers all the values created by the activities of people in the field of law: legal awareness, the degree of development of legislation, the progressiveness of legal practice, the culture of legal communication. It permeates law, legal consciousness, legal relations, the rule of law, the emerging rule of law, the legal mentality of the nation as a whole and individual population groups. In this understanding, legal culture is a qualitative state of the legal life of society.

Legal culture acts as a consequence and an indicator of the maturity of the entire state system and characterizes the maturity of justice at the level of an individual. Respect for law, legal awareness of the content of legal norms, knowledge, understanding and following the law, and this cannot be done without the organization of a systematic and focused legal universal education - these are the terms that will eradicate legal nihilism in its various manifestations and forms at the level of all branches of the state power and the individual.

And finally, it should be emphasized that the degree of maturity of the legal culture is the most important indicator not only of the legal, but also of the social and moral orientation of the individual and society.

In conclusion, the following conclusions should be made: firstly, legal consciousness as a sociocultural phenomenon is a form of awareness and knowledge of law as a specific sphere of social reality; secondly, in the system of categories of philosophy of law, legal consciousness performs at least three most important functions: epistemological, evaluative and regulatory; thirdly, legal consciousness is an important area of legal culture, an indicator of the development of the legal life of society; fourthly, legal culture is the most important means in eradicating legal nihilism both at the state level and at the level of an individual; fifth, the process of formation of scientific and theoretical legal awareness and legal culture as a whole requires a systematic, focused and at the same time differentiated approach to the legal comprehensive education of Ukrainian citizens.

ФАКТИЧНІ ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**Привиденцев Олександр**

магістрант Криворізького факультету

Національного університету

«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Устінова-Бойченко Г. М.,

к. ю. н., доцент

Складні соціально-економічні умови призвели до знецінення інституту шлюбу. Це ускладнило існування сім'ї в сучасному суспільстві та стало підставою для появи великої кількості проблем у правовому регулюванні шлюбів та їхньому існуванні загалом. До таких проблем варто віднести збільшення осіб, які проживають у незареєстрованих шлюбах.

На сьогодні фактичні шлюбні відносини стають все більш розповсюдженим явищем в Україні. Варто зазначити, що зростання їх кількості пов'язано не тільки із тим, що все більш розповсюдженою стає думка про те, що перед укладенням шлюбу варто перевірити свою готовність до сімейного життя, пройти своєрідний дошлюбний випробувальний строк, не в останню чергу популярність фактичних шлюбних відносин викликана тим, що Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. [1] (далі – СК України) у ст. 74 закріпив, що майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або у будь-якому іншому шлюбі, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними, тим самим формально прирівнявши майновий статус осіб, які перебувають у фактичних шлюбних відносинах, до майнового статусу законного подружжя, та зруйнував головну перепону для існування таких відносин. Проте відсутність законодавчо закріпленого поняття та ознак фактичних шлюбних відносин призводить до того, що при встановленні факту проживання однією сім'єю жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, що є необхідною умовою для вирішення питання щодо правового режиму майна, набутого ними за час спільного проживання, виникають численні складнощі, адже суди у кожному конкретному випадку по-різному тлумачать поняття фактичних шлюбних відносин.

І. В. Жилінкова дотримується думки щодо необхідності введення терміну «фактичний шлюб» до законодавства. Це дало б змогу, на її думку, уникнути використання хибного терміну «громадянський (цивільний) шлюб», адже до 1917 р. в Україні визнавалися лише церковні шлюби, а громадянські (цивільні) при цьому не допускалися, то й після 1917 р. люди за звичкою й досі вживають термін «громадянський (цивільний) шлюб», розуміючи при цьому фактичні шлюбні відносини. І. В. Жилінкова також вважає, що фактичні шлюбні відносини за своєю суттю - це шлюбні відносини, які не мають державного визнання та реєстрації [2, с. 251].

На думку З. В. Ромовської, призначення законодавчого визначення полягає у тому, щоб сконцентрувати увагу на визначальних ознаках певного явища [3, с. 85-86]. Тому визначення фактичних шлюбних відносин варто зробити, виходячи з їх основних ознак.

У якості першої ознаки фактичних шлюбних відносин можна виділити їх різностатевість. У ст. 74 СК України закріплено, що саме жінка та чоловік «проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі».

Деякі вчені у якості ознаки, притаманної фактичним шлюбним відносинам, називають строк перебування у фактичних шлюбних відносинах. Варто звернути увагу на те, що ст. 74 СК України не закріплює строк проживання жінки та чоловіка однією сім'єю без реєстрації шлюбу, після настання якого було б можливим вважати, що особи перебувають у фактичних шлюбних відносинах. Обрати якийсь конкретний строк у якості загального еталону надзвичайно важко, оскільки слід враховувати специфіку кожного випадку. Тому все ж таки питання строку варто залишити на розсуд суду.

Можна виділити таку суттєву ознаку фактичних шлюбних відносин як неанонімність – публічність стійких сімейних відносин чоловіка та жінки, відсутність приховування їх від оточуючих.

У якості важливої ознаки фактичних шлюбних відносин також слід виділити намір встановити стійкі відносини, притаманні шлюбу. Верховний Суд України (далі – ВСУ) виділяє таку ознаку фактичних шлюбних відносин як їх «усталеність». Відповідно доп. 20 Постанови Пленуму ВСУ «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» від 21 грудня 2007 р. № 11 при застосуванні ст. 74 СК України, що регулює поділ майна осіб, які проживають у фактичних шлюбних відносинах, судам необхідно враховувати, що правило зазначеної норми поширюється на випадки, коли чоловік та жінка не перебувають у будь-якому іншому шлюбі і між ними склалися усталені відносини, що притаманні подружжю [4].

Поняття «усталеність» у чинному законодавстві не визначено. Однак, можна зробити висновок, що про наявність усталених відносин, притаманних подружжю, свідчить спільне проживання, постійне ведення спільного побуту, взаємна турбота та піклування, наявність спільних дітей тощо. Наступною ознакою фактичних шлюбних відносин є постійне спільне проживання фактичного подружжя. Цікавою для дослідження цієї ознаки є позиція ВСУ, виражена у постанові від 20 лютого 2012 р. у справі № 6-97цс11 [5]. Хоча суди трьох інстанцій вирішили за цією справою, що за відсутності такої ознаки фактичних шлюбних відносин як постійне спільне проживання чоловіка та жінки для встановлення наявності фактичних шлюбних відносин є достатнім лише доведення фактів постійного листування, обміну фотокартками, обговорення питань майбутнього спільного проживання, періодичних відвідин одне одного тощо, ВСУ фактично висловив правову позицію, що постійне спільне проживання є обов'язковою умовою для встановлення фактичних шлюбних відносин.

Ще однією важливою ознакою фактичних шлюбних відносин є спільне ведення господарства. Під веденням спільного господарства слід розуміти задоволення повсякденних побутових потреб шляхом придбання продуктів харчування, приготування їжі, прибирання приміщення, прання одягу, придбання предметів спільного побуту тощо. До цієї ознаки дуже близька така ознака, як взаємне матеріальне забезпечення та піклування. При цьому варто підкреслити

таку характеристику цієї ознаки, як «взаємність», оскільки саме вона відрізняє фактичні шлюбні відносини від утриманських відносин.

Таким чином, можна виділити наступні найбільш суттєві ознаки фактичних шлюбних відносин: 1) у фактичних шлюбних відносинах можуть перебувати тільки жінка та чоловік (різностатевість); 2) відсутність зареєстрованого в органах державної реєстрації актів цивільного стану шлюбу як між особами, що спільно проживають, так і з будь-якою іншою особою; 3) намір жінки та чоловіка встановити стійкі відносини, притаманні шлюбу; 4) постійне спільне проживання; 5) ведення спільного господарства; 6) взаємне матеріальне забезпечення та піклування; 7) неанонімність (публічність) відносин, відсутність приховування їх перед третіми особами. Для позначення поняття фактичних шлюбних відносин найбільш вдалим варто вважати застосування терміну «фактичний шлюб», який необхідно закріпити на законодавчому рівні. Замість громіздкої юридичної конструкції «жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі» доцільним було б закріплення терміну «фактичне подружжя». Виходячи з наведених ознак, пропонується визначити фактичний шлюб як союз жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або будь-якому іншому шлюбі, який характеризується їх постійним спільним проживанням, веденням спільного господарства, взаємним матеріальним забезпеченням та піклуванням, публічністю та наміром створити стійкі відносини, притаманні шлюбу.

Так, сімейне законодавство хоч і не містить поняття «фактичних шлюбних відносин», але все ж намагається прирівняти їх до офіційного шлюбу (зареєстрованого), тим самим нівелюючи сам інститут шлюбу. Судова практика щодо правових наслідків фактичних шлюбних відносин також переконує, що є потреба вдосконалити законодавство в цій сфері заради захисту інтересів людини. Підсумовуючи наведене, можна констатувати, що легалізація «фактичного шлюбу» є більш вимушеною мірою, яка обумовлена необхідністю приведення законодавства у відповідність до реалій сьогодення. Тому, на мою думку, першим кроком для закріплення відносин, які виникають при «фактичних шлюбних відносинах» має стати визначення поняття «фактичного шлюбу», умови дійсності «фактичного шлюбу», форма і порядок встановлення «фактичних шлюбних відносин», підстави і порядок їх припинення, права і обов'язки «фактичного шлюбу».

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 7. – 273 с.
2. Сімейний кодекс України: науково - практичний коментар / за ред. І. В. Жилінкової. – Х.: Ксилон, 2008. – 855 с.
3. Ромовська З. В. Українське сімейне право: підручник / З. В. Ромовська. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
4. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 р. № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07>.

5. Постанова Верховного Суду України від 20.02.2012 р. у справі № 6-97цс11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22207362>.

КРИМІНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР КОНТРАБАНДИ В УКРАЇНІ

Солодун Антоніна

студентка Криворізького державного педагогічного університету гр. ІІІ-17

Науковий керівник: Москаленко В.Г.

к.і.н., доцент кафедри історії України та правознавства

Під контрабандою (італ. contro – проти, bando – урядової постанови) згідно зі ст. 201 КК України визнається переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах або за попередньою змовою групи осіб або особою раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних та вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та боєприпасів до неї), а так само контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України. У Кримінальному кодексі України також передбачена ст. 305, яка встановлює відповідальність за контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Криміналістична характеристика контрабанди – це узагальнена, інформаційна модель (графічна й описова), що являє собою систематизований опис типових криміналістично значущих ознак контрабанди, які мають суттєве значення для її виявлення, розкриття та розслідування.

До основних елементів криміналістичної характеристики контрабанди відносять: 1) предмет злочинного посягання; 2) спосіб вчинення і приховування злочину; 3) “слідову картину” контрабанди; 4) місце і час вчинення контрабанди; 5) особу злочинця. Розглянемо їх.

Предмет злочинного посягання. Згідно з діючим законодавством предметом контрабанди можуть бути як товари, інші цінності, що знаходяться у вільному обігу, так і предмети, обіг яких обмежено або взагалі вилучено з цивільного обігу (отруйні, сильнодіючі, радіоактивні, наркотичні, вибухові речовини, зброя та боєприпаси і т.п.). Криміналістична особливість предмета злочинного посягання полягає в тому, що це слідоприймаючі і слідоутворюючі об'єкти живої та неживої природи, їх якісно-кількісні показники, фізико-хімічні та споживчі властивості індивідуалізують предмет у матеріальному світі, обумовлюють способи вчинення і приховання контрабанди.

Аналіз практики боротьби з контрабандою свідчить про те, що в сучасних умовах “асортимент” предмета контрабанди надзвичайно різноманітний і час від часу змінюється в залежності від потреб окремих груп населення. Ці потреби детерміновані соціально-економічною обстановкою в країні та соціальними і психологічними особливостями проживаючих у ній громадян. Частіше всього

предметами контрабанди виступають: продовольчі і промислові товари, сировина для їх виготовлення, наркотики, ювелірні вироби і дорогоцінні метали, антикваріат, твори мистецтва, зброя, боєприпаси, вибухові, отруйні, сильнодіючі речовини та ін.

Поряд із зростанням окремих видів контрабанди простежуються її якісні зміни: контрабандною діяльністю займаються організовані злочинні групи зі стійкими міжнародними зв'язками. У контрабанді наркотичних засобів спостерігається перехід від об'ємних (макова соломка) до менш об'ємних і “важких” наркотиків – опій, екстракт макової соломки, кокаїн тощо. Частіше зустрічаються випадки переміщення синтетичних наркотиків, прекурсорів.

Контрабанда товарів вважається вчиненою у великих розмірах, якщо їх вартість у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. У випадках, коли вартість предметів є меншою від зазначеного розміру, відповідальність (за відсутності інших ознак злочину) настає як за порушення митних правил відповідно до МК України.

Здійснюючи контрабанду, злочинець діє одночасно вільно і невільно: його поведінка детермінована взаємодією суб'єктивних та об'єктивних факторів.

До об'єктивних передусім належать: а) властивості предмета злочинного посягання (кількісні та якісні ознаки); б) засоби пересування контрабандиста через кордон (поїзд, літак, легковий та вантажний автомобіль, морські та річкові судна); в) канали переміщення контрабанди (туризм, обмін делегаціями, транзитний багаж, легальні вантажі тощо); г) обстановка вчинення посягання (місце, час здійснення контрабанди, недосконалість митного законодавства, недоліки в організації та проведенні митного контролю, зміни в митній політиці).

До суб'єктивних факторів, які зумовлюють спосіб дії контрабандиста, належать його особисті якості – знання, вміння, навички, звички, злочинний досвід, характерологічний склад, психологічна спрямованість. Крім зазначеного істотний вплив на вибір способу вчинення цієї категорії злочинів справляють і соціальні та фізичні (соматичні) особливості злочинця – стать, вік, зріст та ін. При цьому суттєве значення мають рівень освіти, професійна належність, знання контрабандистом митного законодавства та особливостей митного контролю, наявність зв'язків та знайомств, навичок по виготовленню (приспосованню) тайників, комунікабельність, організаторські здібності та ін.

Найбільш типовими способами вчинення контрабанди є: а) переміщення поза митним контролем; б) переміщення шляхом приховування від митного контролю.

Переміщення товарів поза митним контролем найчастіше здійснюється шляхом об'їзду митних постів легковими та вантажними автомобілями. У таких випадках контрабандисти з метою ухилення від митного контролю, як правило, використовують не традиційно існуючі магістралі транспортного прямування, путивці (польові, степові, міжселищні), об'їзні дороги. При цьому правопорушники заздалегідь готуються до вчинення контрабанди в такий спосіб. Наприклад, при переміщенні товарів автотранспортом вони виписують фіктивні товарно-транспортні документи у прикордонний український населений пункт, а у разі їх затримання використовують указані документи для підтвердження версії, що вони “не мали наміру перетинати кордон”, а лише “заблукали”.

У міжнародній практиці зустрічаються й інші способи ухилення від

митного контролю, зокрема шляхом використання тварин, спеціально виготовлених літальних пристосувань, торпед, трубопроводів тощо.

Приховування від митного контролю предметів контрабанди – це будь-який спосіб утаювання, що ускладнює їх виявлення, зокрема: із використанням тайників або інших засобів “фізичного приховування”, які утруднюють візуальне виявлення контрабанди; шляхом надання одним предметам вигляду інших; шляхом подання митному органу як підстави для переміщення предметів підроблених документів або таких, які одержані незаконним шляхом, містять неправдиві дані чи є підставою для переміщення інших предметів тайниками слід вважати спеціально виготовлені, обладнані або пристосовані сховища, а також конструктивні ємності, порожнини транспортних засобів, багажу та інші предмети, що попередньо підлягали розібранню, демонтажу або переобладнанню.

Найбільш поширеними місцями приховування контрабандних предметів у автотранспорті є: шини ходових та запасних коліс; спеціально переобладнані або ж виготовлені паливні та водяні баки; ящики для інструмента з подвійними стінками та днищами; простір за передньою панеллю та декоративною обшивкою кабіни; пустоти між подвійними стінками вантажного приміщення; тайники спеціально обладнані в балках, лонжеронах і шасі автомашини та ін.

Приховування від митного контролю охоплює також дії контрабандиста, що виражаються в пред'явленні митному органу як підстави для переміщення предметів контрабанди: а) підроблених документів; б) документів, отриманих незаконним шляхом; в) документів, що містять неправдиві дані.

Документи, що містять неправдиві дані – це документи, що є справжніми за формою, але містять недостовірні відомості. У таких випадках має місце так звана інтелектуальна підробка (внесення в документи неправдивих відомостей). Для цього, як правило, використовуються митні декларації, в яких зменшується кількість товару, записуються предмети (товари) іншими найменуваннями тощо. Так, у міжнародному пункті пропуску Тиса (Закарпатська обл.) при догляді двох автомобілів було виявлено 4 тис. ящиків сигарет “Мальборо”, прихованих за тюками бавовни. Документи були оформлені на бавовну, яка перевозилась в Італію.

Останнім часом поширились способи вчинення контрабанди за участю представників підприємницьких структур; способи контрабанди з використанням фіктивного транзиту; вчинення контрабанди при сприянні осіб, що здійснюють митний контроль. Активно використовуються неіснуючі, фіктивні фірми, здійснюються контрабандні операції з давальницькою сировиною, гуманітарною допомогою, декларуються вантажі не своїм найменуванням, змінюються коди товарів, занижується митна вартість та ін.

Знищення за спрямованістю дій по приховуванню контрабандної діяльності можна поділити на: а) знищення слідів контрабанди; б) знищення слідів контрабандиста. Ліквідація слідів може бути повною і виражатися у: спалюванні підроблених документів, що стосуються злочину; знищенні засобів скоєння злочину; стиранні слідів ніг, транспортних засобів на місці переміщення поза митним контролем; стиранні папілярних узорів з предметів контрабанди та ін. Часткове знищення виражається в застосуванні контрабандистом певних речовин (гас, одеколон, тютюн, порошок гірчиці тощо).

У криміналістичному аспекті істотно важливим є те, що і після зазначених вище моментів закінчення контрабанди злочинна діяльність продовжується. Вона виражається у використанні результатів контрабандної діяльності. Це можуть бути дії, наприклад, по реалізації контрабандних товарів та отриманню прибутку або ж використання предметів контрабанди для власних потреб (автомобіля як засобу для пересування, меблів, електро-, радіоапаратури тощо).

Проміжною ланкою використання результатів контрабанди є способи транспортування та зберігання товарів, що є важливим джерелом криміналістичної інформації. Аналізуючи діяльність злочинців по транспортуванню до місця зберігання контрабандного вантажу, а також безпосереднє його зберігання, органи дізнання (слідства) часто виявляють ознаки порушення митного законодавства. Місцями зберігання предметів контрабанди можуть бути квартири, гаражі, склади (власні, знайомих, родичів або орендовані). Часто для зберігання та реалізації контрабандних підкацизних товарів комерційні структури використовують порожні склади на підприємствах.

“Слідова картина” контрабанди. При переміщенні контрабанди поза митним контролем за допомогою автотранспортних засобів “слідова картина” припускає наявність різних матеріальних слідів транспортних засобів: сліди кочення і ковзання, гальмування і пробуксовки коліс; сліди давлення, утворені в результаті руху гусеничного транспорту; площинні сліди ковзання від переміщення полозів. Найчастіше у даному випадку залишаються також сліди неходових частин транспортного засобу і сліди, залишені виступаючими вузлами і деталями, які відділилися від транспортного засобу: а) сліди тертя, ковзання, нанесені бампером, радіатором, заднім мостом та ін.; б) деталі і частини, що відокремилися від транспорту (осколки від скла фари, плями олії чи гальмівної рідини); в) сліди переміщеного вантажу (цукор, зерно, рис, хімікати, гречка) та ін.

При вчиненні контрабанди шляхом фальсифікації митних та інших документів найбільш розповсюдженими є: 1) сліди підробки митних документів шляхом підчистки, дописки, травлення, заміни частин документів; 2) сліди підробки відтисків печаток і штампів. Досить розповсюдженими є випадки придбання правопорушником у невідомих осіб незаповнених бланків митної декларації з відтиском підроблених печаток і штампів митниці. Способи підробки відтисків митних печаток, як правило, традиційні: використання рисованого паперового кліше; використання кліше, виготовленого шляхом набору з друкарського шрифту; використання саморобного рельєфного кліше; вологе копіювання відтисків печаток зі справжніх документів і т.п.

Місце і час вчинення контрабанди.

Найбільш характерним місцем вчинення контрабанди є зона митного контролю. Це, як правило, приміщення митниці, купе вагона, борт літака, оглядова площадка автомобілів, борт морського чи річкового судна, спеціально відведені місця для проведення митного контролю, оглядові бокси, а також місця нелегального переходу державного кордону та ін.

Вибір часу вчинення контрабанди зумовлений певними закономірностями. Якщо час вчинення контрабанди не пов'язаний з розкладом транспорту, злочинці, як правило, намагаються вибрати другу половину ночі або кінець зміни митного наряду, що пов'язано зі стомленістю в цей період часу та

зниженням уваги працівників митниці. Узагальнення практики показало, що найчастіше контрабанда скоюється вночі, рідше вдень. Інколи контрабандисти планують вчинення контрабанди у вихідні, святкові чи передсвяткові дні або ж у погану погоду.

Особа злочинця

Вивчення даних, що характеризують осіб, які скоюють контрабанду шляхом приховування від митного контролю, дозволяє виділити ознаки злочинців, за якими можна визначити інформаційний портрет контрабандиста (ІПК) з урахуванням предметної спеціалізації та статевої належності.

Сучасний контрабандист – чоловік (71,8%): вік – до 40 років (85,9%), має середню або вищу освіту (91%), ніде не працює (54%), володіє знаннями про специфіку митного контролю та способи вчинення і приховування контрабанди, комунікабельний, енергійний, готовий піти на ризик, скоює контрабанду переважно з корисливою спрямованістю (96%); при проходженні митного контролю, як правило, виявляє себе неприродною поведінкою, невпевненістю у відповідях, рухах, емоційною збудженістю та ін.

Сучасна жінка-контрабандистка (28,2%): вік – до 40 років (74,8%), має середню або вищу освіту (87,4%), заміжня (84,5%), має одну дитину або більше (78,7%), переважно переміщує через кордон іноземну валюту – (63%), продовольчі і промислові товари (15%), наркотики (9%), ювелірні вироби (5%), інше – (8%); старанно приховує контрабанду в одязі, взутті, нижній білизні, у заколках для волосся, сумочках, серед інших предметів, у статевому органі, анальному отворі та ін.; часто приваблива, добре одягнена, як правило, під час проходження митного контролю виявляє знервованість, дратівливість, нечіткість та невпевненість у відповідях тощо.

За принципом громадянства засуджено за ст. 201, 305 КК у більшості громадяни України (67,4%). Спостерігається тенденція зростання злочинів, скоєних громадянами СНД, зокрема Росії, Казахстану, Узбекистану, Грузії, Литви та ін. Помітне місце займають іноземні громадяни, що вчинили контрабанду, а саме Польщі, Румунії, Індії, Китаю, В'єтнаму, Монголії та ін. Для іноземних громадян характерні факти вчинення контрабанди особами, які навчаються у вищих навчальних закладах України.

Таким чином, можна сказати про те, що криміналістична характеристика контрабанди дає нам повний обсяг інформації про склад цього надскладного умисного діяння, яке шкодить багатьом сферам та владним структурам української держави.

ХАРАКТЕРИСТИКА НОВОГО ЗАКОНУ ПРО ІМПІЧМЕНТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Проскура Олександр,

студент Криворізького державного
педагогічного університету гр. III-17

Науковий керівник: Москаленко В.Г.

к.і.н., доцент кафедри історії України та правознавства

Імпічмент - процедура усунення з посади вищих посадових осіб держави, як правило, президента. У різних країнах світу процедура імпічменту регулюється відповідно до власного законодавства і є однією зі складових системи стримувань і противаг.

Імпічмент президента України оголошують у двох випадках: вчинення ним державної зради або іншого злочину. Про це пише стаття 111 Конституції України.

Процедура усунення президента з поста входить до одного з 37 повноважень Верховної Ради, які визначені Конституцією.

Президентський проект закону про імпічмент складається з 23 статей і чітко врегулює процедурні моменти звільнення президента.

Ініціювати імпічмент можуть не менше 226 депутатів, які мають зробити спеціальне письмове подання.

У разі такого звернення у Верховній Раді мають створити спеціальну тимчасову слідчу комісію, яка буде розслідувати можливий злочин президента.

До складу комісії також обираються спеціальний прокурор і спеціальні слідчі, які готуватимуть обвинувачення.

Спецпрокурором і спецслідчими можуть бути не лише члени парламенту. Пункт 5 четвертої статті законопроекту визначає такі вимоги до кандидатів на посади:

1. є громадянином України, який проживає на її території не менше десяти років;
2. вільно володіє державною мовою;
3. має вищу юридичну освіту;
4. має не менш як десятирічний стаж роботи на посаді прокурора та/або слідчого;
5. не має судимості.

Спеціальна тимчасова слідча комісія створюється за 30 днів з моменту ініціювання процедури імпічменту.

Ця комісія розслідуватиме факти та обставини вчинення президентом злочину, перевіряє всі обставини та готує постанову про звинувачення президента.

Комісія має право заслуховувати президента України, а президент може мати спеціальних захисників у процедурі імпічменту.

Строк роботи комісії - не більше шести місяців.

Після цього комісія має передати парламенту на розгляд обвинувальний висновок щодо президента.

Верховна Рада може або погодитись з обвинуваченнями і схвалити

постанову не менше 300 голосами. Або ж не погодитись, чи вирішити додатково заслухати свідків та експертів, які фігурують в обвинуваченні.

Голосування за цю постанову відбувається таємно бюлетенями.

У разі результативного голосування за постанову про обвинувачення президента, документ передається до Конституційного та Верховного суду.

КС має перевірити дотримання конституційної процедури розслідування справи про імпічмент. Верховний суд має дати висновок, чи діяння, в яких обвинувачується президент, містять ознаки державної зради чи злочину.

У разі позитивних висновків від обох судів, Верховна Рада може відправити президента у відставку трьома чвертями голосів - не менше 338. Голосування відбувається у таємному режимі бюлетенями.

Якщо імпічмент не відбувся, то голова Верховної Ради у письмовій формі вибачається перед президентом.

Показово, що в будь-який момент процедури імпічменту президент може подати у відставку за власним бажанням. У такому разі процедура імпічменту зупиняється.

ЗМІНИ ДО ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Корнієнко Сергій,

студент Криворізького державного педагогічного університету гр. ІІІ-16

Науковий керівник: Полішук О.С.

ст.викладач кафедри історії України та правознавства

Є основний нормативно-правовий документ, який регулює права та обов'язки роботодавця та, звичайно, працівника - Кодекс законів про працю України

Трудовий кодекс України 2018 року принесе деякі нові зміни у стосунки працівника та роботодавця, а також вплине на сам робочий процес, передає інформаційний канал Народна Правда. При цьому варто зауважити, що проект нового Кодексу пройшов перше читання та зараз «повис» чекаючи другого читання та прийняття.

Аналіз останніх новини показує, що одним із найбільш складних моментів першого читання стало прийняття прав сексуальних менших. Дотриманню таких в новому році буде приділятися значно більше уваги. Хоча мова радше була про закріплення заборони звільнення, дисциплінарного покарання чи відмови у прийнятті на роботу посилаючись на сексуальну орієнтацію працівника.

Окрім цього передбачається і ряд інших змін. Так в новому проекті корегується Стаття 26 КЗпПУ: випробувальний термін не може перевищувати 3 місяці замість максимально дозволених шести. В категорію людей, котрі повинні прийматись на роботу без проходження випробувального терміну входять:

- вагітні жінки;
- випускники ЗВО, котрі влаштовуються на роботу вперше;
- демобілізовані військовослужбовці;
- особи, котрі перемогли конкурсні випробування для зайняття конкретної посади;

- неповнолітні особи;
- жінки, котрі мають дітей віком до 3-х років.

Стаття 75 стане особливо приємною для офіційно працюючих українців і збільшить термін щорічної оплачуваної відпустки з 24 до 28-ми днів, тобто на 4 дні більше. Такий відпочинок можна ділити на 2 періоди. Але важливо для дотримання законодавства, щоб перша частина відпочинку була більшою. Скористатись додатковими двома тижнями відпочинку також мають право батьки новонародженої дитинки, батьки усиновленої дитини. В останньому випадку немає значення якого віку дитина. Проте до кінця незрозумілі мотиви таких змін стосовно сімейних людей, та наскільки вони реалістичні.

Стаття 84, яка регулює неоплачувану відпустку, зміниться в сторону збільшення, до 30 днів на рік. Більш чітко регулюється ситуація, коли працівник звільняється, але не встиг використати ще своєї відпустки. В такому разі трудовий кодекс пропонує роботодавцю оплати відпустки, або ж запропонувати робітнику все таки піти у відпустку, а дата звільнення тоді переноситься.

Вперше в історії вітчизняного законодавства, Трудовий кодекс визнає таких працівників, котрі працюють не в офісі чи на виробництві, а вдома, тобто дистанційно – це проекти статей 40-1, 40-2, 40-3. Наймаючи такого працівника, роботодавець повинен бути готовим до того, що йому прийдеться частково допомагати із оплатою працівником комунальних послуг та кошти за знос обладнання. Дистанційна робота може оформлятися лише як цивільно-правовий договір. Тобто не може працівник, що виконує роботу вдома, скористатись лікарняними чи відпусткою.

Стаття 50 про 40-годинний робочий тиждень зберігається. Разом із тим, за згодою колективу тривалість робочого часу може збільшуватись і становити по 52 години на тиждень. Усі працівники, котрі за місяць відпрацювали 120 та більше годин понаднормово, повинні отримати за них потрібну оплату.

Стаття 168. Перерви в роботі для обігрівання і відпочинку, яка розповсюджується на працівників, що перебувають на свіжому повітрі в холодну пору року. Так звана сієста, тобто відпочинок після обіду, матиме місце в особливо жаркий період року, якщо працівникам доводиться працювати в приміщеннях без кондиціонерів та належної вентиляції. Скорочений робочий день не повинен впливати на заробітну плату працівників.

2018 вже відміни один весняний вихідного — 2-го травня. 1-ше та 9-те травня, як і в попередні роки, залишаються офіційними вихідними. Натомість, щорічно українці зможуть додатково використовувати на власний розсуд ще один зимовий вихідний. Ним стане 25-те грудня. У цей день католики відзначають Різдво Христове.

Дискримінаційні норми Орієнтуючись на законодавство зарубіжних розвинених країн, вітчизняний парламент увів в трудовий кодекс України 2018 норми, щодо неприпустимості расових, статевих, сексуальних, релігійних чи національних орієнтирів.

Для покращення якості роботи, вже з першого числа 2018-го року усім роботодавцям гарантується державою право отримувати про своїх робітників усю доступну інформацію. Ті, хто зайняті на специфічних посадах, наприклад, мають справу із цінними металами чи паперами, грошима, чи є матеріально відповідальними, можуть контролюватись з допомогою аудіозаписних пристроїв

чи відеозйомки.

Між тим, не може роботодавець виконувати запис, попередньо не повідомивши про це самого працівника. Якщо останній він такого категорично відмовляється, звільняти його через це не можна. Працедавець в такому разі, повинен запропонувати якийсь альтернативне рішення, наприклад переведення на іншу посаду на підприємстві.

Нагадаємо, новий Трудовий кодекс дасть можливість офіційно працювати дітям. Передбачається, що роботодавець зможе укласти трудовий договір з дітьми, що не досягли 14-річного віку. Така норма дозволить офіційно заробляти гроші дітям, які працюють в кіно і рекламі, приймають участь у концертах тощо.

Таким чином, можна говорити, що після прийняття нового Трудового кодексу в Україні збережеться кількість офіційних вихідний та з'явиться законна сієста посеред робочого дня. Також в проекті кодексу з'явилися пільги для військових і переселенців, а також для молодих батьків.

БУДАПЕШТСЬКИЙ МЕМОРАНДУМ ТА ЙОГО РОЛЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Тимрук Владислав

студент Криворізького державного
педагогічного університету гр. ІІІ-17

Науковий керівник: Москаленко В.Г.

к.і.н., доцент кафедри історії України та правознавства

Як усім відомо, після розпаду Радянського Союзу, незалежна Україна отримала один з найбільших в світі арсеналів ядерної зброї. Тільки налічення ядерного арсеналу робило ВСУ однією з боєздатних армій, яка охороняла територіальну цілісність країни. Однак, політична нестабільність та економічна криза змусили владу України переглянути питання ядерної зброї. Виявилось, що витрати на її обслуговування занадто великі. Тому, було вирішено підписати меморандум про приєднання України до країн, що відмовилися добровільно від ядерної зброї. Натомість США, ВБ і Російська федерація (пізніше додалися Франція та Китай) гарантували територіальну цілісність України.

5 грудня 1994 року був підписаний Будапештський меморандум. Однак його актуальність проявилася тільки з 2014 року.

Як вважає Юрій Шулипа, директор Інституту нац політики, Мінські домовленості не вписуються в правову конструкцію діючих норм міжнародного та українського права, а також не відповідають фактичному стану справ. В існуванні мінського формату Росія зацікавлена значно більше, ніж Україна. Мінські домовленості дозволяють Росії уникати відповідальності за тимчасову окупацію суверенних територій України та злочини, скоєні під час військової агресії.

Для України ж мінські домовленості є всього лише способом підтримувати сформований статус-кво. Такими ж недоліками володіє і так званий "нормандський формат", - в тому числі тому що він, так само як мінський формат, не відповідає ніяким нормам і принципам міжнародного права.

Головним форматом, що відповідає нормам і принципам міжнародного

права, а також національним інтересам України, є Будапештський формат. Решта запропонованих формати просто не відповідають нормам міжнародного права і фактичним обставинам. Без відновлення будапештського формату війна на Сході та Кримське питання будуть перебувати в стані замороженого конфлікту, як це відбувається з Молдовою та Грузією.

Будапештський формат передбачає, що переговори повинні проходити на офіційному рівні між Білим Домом і Кремлем без посередників.

Крім того, повернення до Будапештського формату поверне до порядку денного питання відповідальності за порушення умов Будапештського меморандуму. США і Великобританія повинні докласти всіх необхідних зусиль для відновлення суверенітету і територіальної цілісності України. (згідно 1,2, 4)

Деякі американські політики та юристи вважають, що Буд мемор не дає гарантії Україні, а лише отримала запевнення щодо тер цілісності. Але чого варті запевнення, коли вони не мають ваги? Вони забувають, будь-яка узгоджена позиція держав, закріплена в документах, незалежно від їх форм, має обов'язкову юридичну силу, і порушення цих зобов'язань тягнуть за собою відповідальність для держав, що їх порушили.

Отже, я впевнений, що потрібен саме Будапештський формат. Окрім РФ велику частину відповідальності щодо недотримання меморандуму лежить на США та ВБ. Їх фінансова та військова допомога не може бути повноцінною підтримкою України та вважатися додержанням договору. Для реалізації БМ потрібно провести деокупацію захоплених територій, або ж денонсувати БМ та за рахунок колишніх держав-гарантів сформувати сучасний ядерний арсенал.

ПРИЗУПИНЕННЯ РЕПРЕСІЙ ДИСИДЕНТСТВА ЯК НАСЛІДОК ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СРСР В ПЕРІОД ПЕРЕБУДОВИ (НА ПРИКЛАДІ ДОКУМЕНТІВ КДБ)

Холодник Олександр

студент Криворізького державного
педагогічного університету гр. ІІІ-18

Науковий керівник: Москаленко В.Г.

к.і.н., доцент кафедри історії України та правознавства

Почнемо з того, що я зазначу, для прикладу було взято біографію та документи КДБ на литовського дисидента Садунайте Нійоле.

З її біографії:

Вона працювала в нелегальному самвидавці «Хроніки Литовської католицької церкви» з 1972 року, попала в поле зору органів КДБ в 1974 році, тільки тому, що мала близькі стосунки з Ксьондзом, який був засуджений за антирадянську агітацію та пропаганду. В цьому ж році взята в активну розробку КДБ та в 1975 році засуджена на 3 роки позбавлення волі та на 3 роки заслання.

Після повернення не припинила свою діяльність та з 1982 року перейшла на нелегальне положення та навіть об'явлена в всесоюзний розшук. На нелегальному положенні пробула 4 роки (до 1986 року), за цей час активно працювала в «хроніці» та передавала за кордон мемуари та інші елементи самвидаву[1].

«... В апреле 1987 года при одном из обысков была обнаружена в плетеном шкафу с компрометирующими уликами (73 номером «Хроники ЛКЦ») и задержана Прокуратурой Литовской ССР...» [додаток 1]

Ціллю «хроніки» - гласність. Її видавці вважали, що це саме найважливіше. Подолання мовчання та страху – це найголовніший шлях припинення порушень прав людини[1].

«... Однако, в силу складывавшейся в стране политической ситуации, в аресте было отказано и она после соответствующей профилактической беседы из-под стражи освобождена...» [додаток 1].

І так, треба визначити, введення яких демократичних свобод зумовило призупинення переслідувань дисидентів органами КДБ:

-Часткова свобода слова

-Гласність

-Відміна цензури та знаття їх з західної культури

-Ліквідація відділів спеціального зберігання

-Забезпечення в'їзду/виїзду за кордон (в тому числі еміграція)

-Зняття обмежень з руського року

З документів відомо, що демократизація СРСР трішки «зв'язала руки» КДБ та вони звернулися до методів в обхід закону:

«...Мы отдаем себе отчет, что арест будет использован Западом для массированных антисоветских кампаний. В таком случае, в ходе следствия по делу можно было бы склонить ее к выезду из СССР и подать это как гуманный акт в отношении арестованной...» [додаток 1].

«...В настоящее время по нашим материалам подготовлена для публикации в республиканских газетах большая статья, разоблачающая враждебную сущность «Хроники КЦЛ» и одного из ее издателей (Садунайте)...» [додаток 1].

Після цих подій в Литві відновила свою діяльність Литовська група «Гельсінкі», яка була тісно зв'язана з московською та вже відкрито виступала з захистом прав людини [1].

Список використаної літератури

Садунайте Н. В поле зрення КГБ. Чикаго, 1985. 18 с.